

EGAP EM

**Pojištění
pro bankovní
produkty**

str. 4-7

**Letadla, vlaky, energetika.
Plány českých firem v Asii
dávají smysl, nyní jednáme
o jejich podpoře**

str. 16-18

**Berne Union Claims
and Recoveries
Specialist Meeting
Prague 2023**

str. 24-29

Semperit Group staví u Ostravy halu za přibližně 110 milionů eur

Jako první využívá pojištění EGAP pro
takzvaně vývozně orientovaný podnik

Obsah

- 2-3** Semperit Group staví u Ostravy halu za přibližně 110 milionů eur. Jako první využívá pojištění EGAP pro takzvaně vývozně orientovaný podnik
- 4-7** Pojištění pro bankovní produkty
- 8-9** Kam nedosáhne komerční pojišťovna, tam nasadíme EGAP, říká CFO D PLAST Jiří Dobeš
- 10-15** Ropa ekonomice Kazachstánu stále dominuje. Politické změny mohou zrychlit růst
- 16-18** Letadla, vlaky, energetika. Plány českých firem v Asii dávají smysl, nyní jednáme o jejich podpoře, říká Marek Dlouhý z EGAP po návratu z mise
- 19** EGAP snížil angažovanost v Rusku o další miliardu. Od začátku války klesla téměř na polovinu a činí 6,45 miliardy korun
- 20-23** Novinky ze světa trade, export & ECAs
- 24-29** Berne Union Claims and Recoveries Specialist Meeting Prague 2023
- 30-31** Třináct tisíc kilometrů ve stopách českých exportérů
- 32** EGAP na sítích

David Havlíček
předseda představenstva

Vážení přátelé českého exportu,

rád bych vás přivítal na stránkách předprázdninového čísla časopisu naší exportní pojišťovny.

První půlka roku je za námi, a ačkoliv hodnocení pololetních výsledků nás teprve čeká, můžu přesto s radostí konstatovat, že se za uplynulé pololetí má pojišťovna čím pochlubit.

Za velký úspěch považuji především uzavření obchodního případu se společnostmi **Semperflex Optimit** a **Českou spořitelnou**, která poskytla financování investice do rozšiřování výrobních prostor tohoto českého **vývozně orientovaného podniku**. Ten je tak první firmou, která získala pojištění od EGAP na svou investici, a to i přesto, že se nevztahuje k exportnímu kontraktu, ale k výstavbě nové továrny v Odrách u Ostravy. V polovině června byla výstavba slavnostně zahájena.

Produktovou nabídku rozšiřujeme neustále tak, aby co nejvíce odpovídala aktuálním potřebám českých vývozců. Po novelizaci všeobecných pojistných podmínek nově umožňujeme například i pojištění záruk za investice v zahraničí, jimž byl mimo jiné věnován **webinář pro banky**. Nejdůležitější novinky k pojištění záruk jsou shrnuté na následujících stránkách.

Dále se také dočtete, co mohou mít společného korunkové uzávěry lahví od Číny až po Mexiko – je to těsnění vyrobené z potravinového granulátu od **zlínského výrobce D Plast**, který jej vyváží do celého světa a s pojištěním EGAP do Mexika či Kazachstánu.

Že je Kazachstán spolu s dalšími zeměmi regionu střední Asie lákavým teritoriem pro české exportéry, dokazuje i nedávná **podnikatelská mise Hospodářské komory ČR doprovázející premiéra Petra Fialu**. Mise se zúčastnil **místopředseda představenstva EGAP Marek Dlouhý** a právě v kazachstánském hlavním městě Astaně podepsal smlouvu o spolupráci mezi Development Bank of Kazakhstan a EGAP. Více o této zajímavé zemi vám poskytne analýza, ze které se dozvíte aktuální informace nejen o její ekonomické a politické situaci.

Do Prahy v červnu přijeli zástupci exportních agentur z celého světa na **konferenci Claims and Recoveries Specialist Meeting** – akci pro specialisty na vymáhání a likvidaci pohledávek poprvé hostil EGAP. Jedním z ústředních témat panelů bylo i vymáhání pohledávek z Ruska, k tomuto tématu sdíleli své zkušenosti i zástupci EGAP. Od začátku roku se nám totiž podařilo snížit angažovanost v této zemi o více než miliardu korun.

Vedle pravidelné rubriky přinášející **novinky z dění ECAs** určitě nevynechte ani fotografie z putování na kole „**Majka na cestách**“, který za uplynulý čtvrtrok zvládl ujet vytyčených 13 000 kilometrů a na své cestě se setkal hned s několika stopami, které ve světě zanechali čeští exportéři.

Přeji vám příjemné letní měsíce a čtení!

A na viděnou třeba na konci srpna na **49. ročníku veletrhu Země živitelka** v Českých Budějovicích.

David Havlíček

Zdroj: Adobe Stock

Semperit Group staví u Ostravy halu za přibližně 110 milionů eur

Jako první využívá pojištění EGAP pro takzvaně vývozně orientovaný podnik

Společnost **Semperit Group** rozšiřuje kapacitu výroby hydraulických hadic. V průmyslové zóně Odry poblíž Ostravy vyroste nová výrobní hala přibližně za 110 milionů eur (tj. více než 2,5 miliardy korun). Projekt s moderní, vysoce automatizovanou výrobní linkou počítá i s prvky energetické soběstačnosti jako je střešní fotovoltaický systém o výkonu 835 kWp. Dále lze díky vylepšené konstrukci výroby snížit specifickou spotřebu vody celého zařízení až o 60 % – původně se předpokládala 30% úspora vody. Výroba v nové hale je celkově koncipovaná jako první uhlíkově neutrální výroba hydraulických hadic na světě.

› Autor: Jan Černý, tiskový mluvčí EGAP

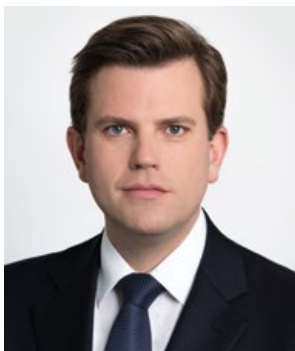
Investici pojistil EGAP v rámci novely zákona, která zpřístupňuje produkty pojišťovny i takzvaně vývozně orientovaným podnikům. Tuzemská společnost

Semperflex Optimit ze skupiny Semperit Group je tak úplně první firmou, která této možnosti využívá. Investici financuje Česká spořitelna.

„Jsme potěšeni, že jsme první společností, která využila této nové možnosti financování pro exportně orientované podniky

v rámci nového regulačního rámce. Rozšíření kapacity v Odrách nám pomůže udržet si náskok před mezinárodní konkurencí,” vysvětluje **Helmut Sorger, finanční ředitel Semperit Group**. Po dokončení nové haly v roce 2028 bude dosaženo celkové kapacity téměř 200 milionů metrů, z čehož 32 milionů metrů bude pocházet z budoucího rozšíření závodu. Zahájení výroby v novém závodě je naplánováno na začátek roku 2025 a bude zahrnovat polovinu dodatečné kapacity. Poté bude postupně následovat další rozšiřování závodu až do roku 2028.

„Semperit Group je vůbec prvním klientem využívající nového pojištění. Pojistka u něj není vázána na konkrétní vývozní kontrakt jako u standardního pojištění.

Srovnali jsme tím podmínky se zahraničím a zároveň jsme rádi, že můžeme být finančním partnerem takové investice," vysvětluje **předseda představenstva EGAP David Havlíček**. Novela zákona předložená MPO vstoupila v účinnost v prosinci loňského roku. Nově lze takto pojistit úvěry a záruky pro firmy, jejichž podíl vývozu na tržbách za poslední účetní období činil minimálně 25 %

„Financování investic do automatizace výroby a zvyšování její energetické soběstačnosti patří k jedněm z priorit České spořitelny v oblasti podpory financování firem a podniků v České republice. Spolupráce s exportní pojišťovnou EGAP přitom dále zvyšuje efektivitu tohoto financování v oblasti financování exportních firem,“ říká **Lenka Tomanová**, která v České spořitelně odpovídá za oblast projektového a exportního financování.

Po slavnostním položení základního kamene již byly zahájeny stavební práce.

Zdroj: Semperit Group

SEMPERIT

Veřejně obchodovaná společnost **Semperit AG Holding** je mezinárodně orientovaná skupina, která vyvíjí a vyrábí polymerní výrobky pro průmysl a zdravotnictví a prodává je ve více než 100 zemích světa: hydraulické a průmyslové hadice, dopravníkové pásy, zábradlí pro eskalátory, stavební profily, prstence pro lanovky, výrobky pro železniční nosné konstrukce a vyšetřovací a chirurgické rukavice. Tato rakouská společnost byla založena v roce 1824 a sídlí ve Vídni. Skupina Semperit zaměstnává ve svých pokračujících i ukončených provozech po celém světě přibližně 6 500 lidí, z toho přibližně 3 100 v Asii a přibližně 900 v Rakousku (Vídeň a výrobní závod Wimpasing v Dolním Rakousku). Skupina má 16 výrobních závodů po celém světě a řadu obchodních zastoupení v Evropě, Asii, Austrálii a Americe. Ve finančním roce 2022 dosáhla skupina v rámci pokračujících činností tržeb ve výši 779,8 milionů eur a EBIT-DA ve výši 100,5 milionů eur.

Exportní pojišťovna EGAP v loňském roce podpořila vývoz českých firem v objemu 41,2 miliardy korun do 39 zemí světa. Pojistila například dodávku obráběcího centra do Turecka, ložisek do Indie, projekt byznysového centra v Uzbekistánu, vývoz piva do Izraele či zavlažovacích čerpadel do Egypta. Za celou dobu své existence pojistila vývoz českých firem v objemu přesahujícím jeden bilion korun do 130 zemí světa. **Vývozně orientované podniky** mohou žádat prostřednictvím svých bank o prescoring či předběžné vyhodnocení.

Česká spořitelna je nejstarší českou bankou, naše kořeny sahají až do roku 1825. Naším cílem je vést jednotlivce, firmy a celou společnost k prosperitě. Jsme největší bankou v České republice s více než 4,5 milionu klientů a zároveň bankou nejdostupnější – disponujeme největší sítí poboček a bankomatů. Máme relevantní nabídku pro všechny typy zákazníků od individuálních klientů a malých a středních firem až po velké korporace a veřejný sektor. Máme významnou roli v poskytování služeb v oblasti finančních trhů. Od roku 2000 jsme součástí evropské bankovní skupiny Erste. Naše postavení nám dovoluje udávat trend v technologických a digitálních inovacích a zavádění nových služeb a produktů.

Pojištění pro bankovní produkty

Zdroj: EGAP

Novela všeobecných pojistných podmínek umožňuje EGAPu nově například i pojištění záruk za investice v zahraničí. Nové možnosti v pojišťování představili bankám na květnovém online semináři **Michal Pravda a Michal Janků**, odborníci na pojištění úvěrů a investic exportní pojišťovny EGAP. Část prezentace věnované tomuto tématu přinášíme také na těchto stránkách.

› Autor: Jan Černý, tiskový mluvčí EGAP

Naše produkty jsou soustředěny na komplexní fáze exportního procesu, přičemž pojišťujeme různé typy bankovních produktů. Jsou to bankovní záruky, které mají na počátku vývozních transakcí podobu bid bondu, poté následuje obvykle akontační záruka. Poté vývozce vyrábí, takže mu poskytujeme předexportní financování, pojišťuje se výrobní riziko, to znamená možné riziko odstoupení od kontraktu dovozcem.

Pak jsou různé typy vývozních úvěrů, odběratelské, dodavatelské odkupy pohledávek a tak dále. Potom bankovní záruky, které souvisí s danou dodávkou – zejména performance bondy, warranty bondy a novinkou jsou bankovní záruky

typu bankovních platebních záruk. Novinkou v pilotním režimu je pojištění úvěrů pro vývozně orientované podniky. Naše produktová nabídka je tedy plně mezinárodně konkurenceschopná.

Pojištění investic a úvěrů na investice

Nabízíme pojistné krytí pro všechny typy zahraničních investic, což jsou vlastně investice do dceřiných společností českých podniků, které investují v zahraničí. Jsou na to určeny **pojistné produkty I**, což je pro investory, které pojišťujeme proti politickým rizikům, a potom **If**, které jsou určeny pro banky, což jsou úvěry na investice. Jsou to projekty různého typu, greenfieldy, brownfieldy, jsou to akvizice – což je takový samostatný typ, který se nyní objevuje v poptávce společně s rostoucí silou českých investorů. Často vidáme také poptávky typu joint-venture. I tyto investice pojišťujeme. Ovšem nepojišťujeme investora proti riziku, že jeho vybraný místní partner ve společném podniku mu např. zruší či nedodrží nějakou smlouvu týkající se vzájemných závazků v joint-venture.

Ale pokud banka tomu joint-venture poskytne úvěr, tak je tady pojistka proti nesplacení tohoto úvěru. Jsme schopni se bavit v individuálních případech i o refinancování. Pokud ta akvizice není příliš „stará“, tak jsme schopni se bavit i o tom, že bychom takový úvěr pojistili jako refinanční facilitu. Objem není rozhodující, to znamená, máme v portfoliu investice malé i velmi objemné. Takže zhruba 200 milionů eur je hranice pro investiční úvěr. Pokud jde o samotnou investici, tam je hranice několikanásobně vyšší.

POJIŠTĚNÍ INVESTIC A ÚVĚRŮ NA INVESTICE

Typy investic, které EGAP podporuje:

- › Nové investice „**greenfield**“
 - › Koupě a rekonstrukce existujících technologických zařízení „**brownfield**“
 - › **Akvizice** existujících společností
 - › Společné podniky „**J/V**“ s místním partnerem či místní vládou
 - › **Refinancování** již vynaložených investic, spojené s dalším investováním
- › **Objem** není rozhodující (lze pojistit investici v hodnotě 10 mil. Kč i 200 mil. EUR)

Pojištění úvěrů na investice

Úvěry na investice pojišťujeme už od roku 2007 a většina bank tento náš produkt z vlastní zkušenosti zná. Jedná se pojištění bankou poskytnutého úvěru na pořízení dlouhodobého majetku do zahraniční společnosti, která je ovládaná českým investorem nebo na akvizici zahraniční společnosti českým investorem. Produkt je určen primárně pro ty investory a jejich banky, kdy ten investor má již určité zkušenosti v oboru, do kterého investuje v zahraničí. Je potřeba, aby to nebyl nějaký začátečník, který se pouští do neznámého rizika, což obvykle nekončí dobře. Podstatné je, že pojištěné bance či finanční instituci je kromě teritoriálních rizik kryto i komerční riziko nesplacení úvěru z důvodu platební neschopnosti či nevěle dlužníka. Takže to krytí představuje plnohodnotné zajištění z hlediska rizikově vážných aktiv banky. Abychom vám toto krytí mohli nabídnout, tak vyžadujeme, aby se český investor tohoto rizika ujal ve smyslu, že se nám zaručí, že tento úvěr bude zaplacen. Podmínka ovládnutí, kterou zde vyžadujeme, je více než **50%** podíl českého investora na kapitálu, resp. hlasovacích právech, případně možnost jmenovat většinu

členů statutárního resp. dozorčího orgánu zahraniční společnosti. Je zde také podmínka ekvity, tedy na částečné financování investice z vlastních finančních zdrojů investora ve výši stanovené dohodou mezi EGAP, bankou a investorem (standardně alespoň 25 %). Vlastní zdroje by přitom měly být pojištěny naším produktem „I“.

Rozšíření možností pojištění záruk

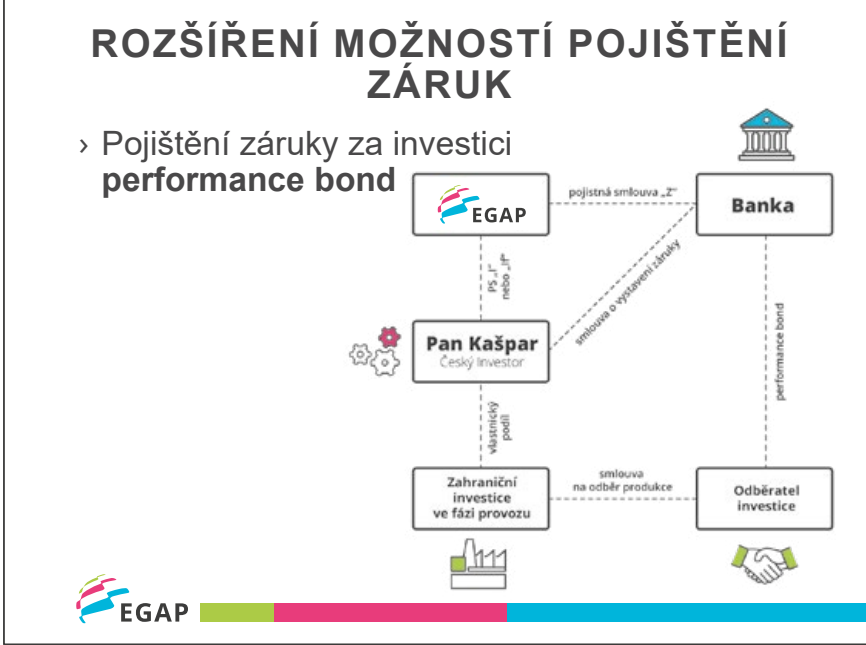
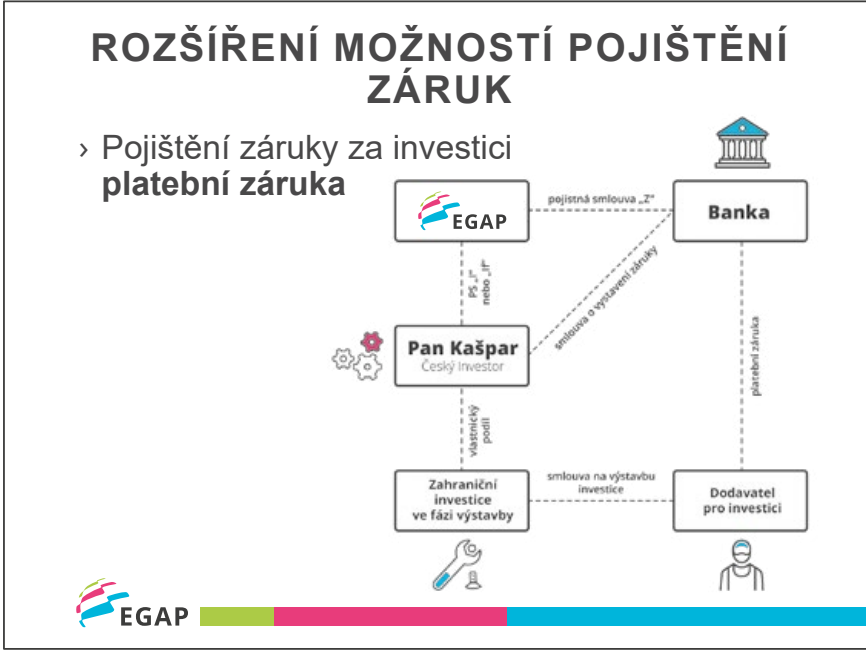
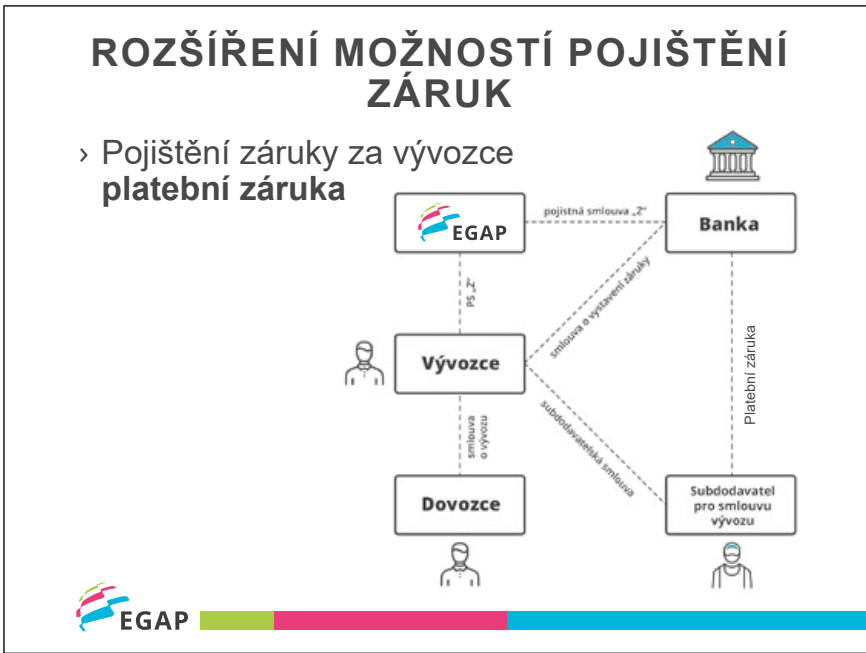
Od dubna letošního roku platí novelizované všeobecné pojistné podmínky „Z“. Tím je umožněno pojištění dalších typů finančních záruk souvisejících s vývozem, ale i s investicemi v zahraničí, které dříve nebylo možné pojišťovat. Jedná se například o záruky spojené s investicemi českých investorů v zahraničí, platební záruky vystavené ve prospěch subdodavatelů českých vývozců a záruky vystavené nejen bankami jako doposud, ale i pojišťovnami. Tato novela flexibilně reaguje na aktuální požadavky a potřeby trhu a jejím cílem je usnadnit vývozcům a investorům přístup ke všem potřebným typům záruk pro realizaci jejich vývozních a investičních záměrů. Jako modelový příklad jsme si vybrali platební bankovní záruku.

Pojištění záruky za vývozce – platební záruka

Máme zde platební bankovní záruku, kterou vystavuje banka za závazky českého vývozce, ale nikoli už vůči dovozci. Z toho důvodu je beneficiem subdodavatel, který vyžaduje zaplacení za tuto subdodávku. Může to být v určitých případech výhodný instrument, kde například významný subdodavatel vyžaduje zajištění zaplacení své dodávky. Tento typ bankovní záruky, pokud máte ve svých portfoliích, tak jsme schopni jej posoudit a případně pojistit.

Dalším typem jsou bankovní záruky, které souvisejí s investicí, pojištění záruky za investice pojištěným produktem I nebo If. Podmínkou tedy je, že souběžně s touto zárukou, kterou bychom pojišťovali dle pojistných podmínek „Z“, by měla být pojištěna investice jako taková pojistným produktem I nebo If. Může se v praxi vyskytnout, že investor potřebuje nějakou investiční kapacitu postavit v zahraničí. K tomu potřebuje získat subdodavatelské zajištění ve smyslu EPC kontraktora, který mu tu investici postaví. A může se stát, že tyto EPC kontraktori nebo subdodavatelé požadují rovněž garance za to, že až dodají tu svou část, že dostanou zaplacení. Takže pokud takové poptávky máte, tak se jimi určitě budeme rádi zabývat.

Další nový typ záruk se vztahuje na investice ve fázi provozu. Tam jsme schopni pojistit bankovní záruky, které tato zahraniční společnost vystavuje ve prospěch svých odběratelů. Novela nám tak otevírá dveře pro další typy záruk.

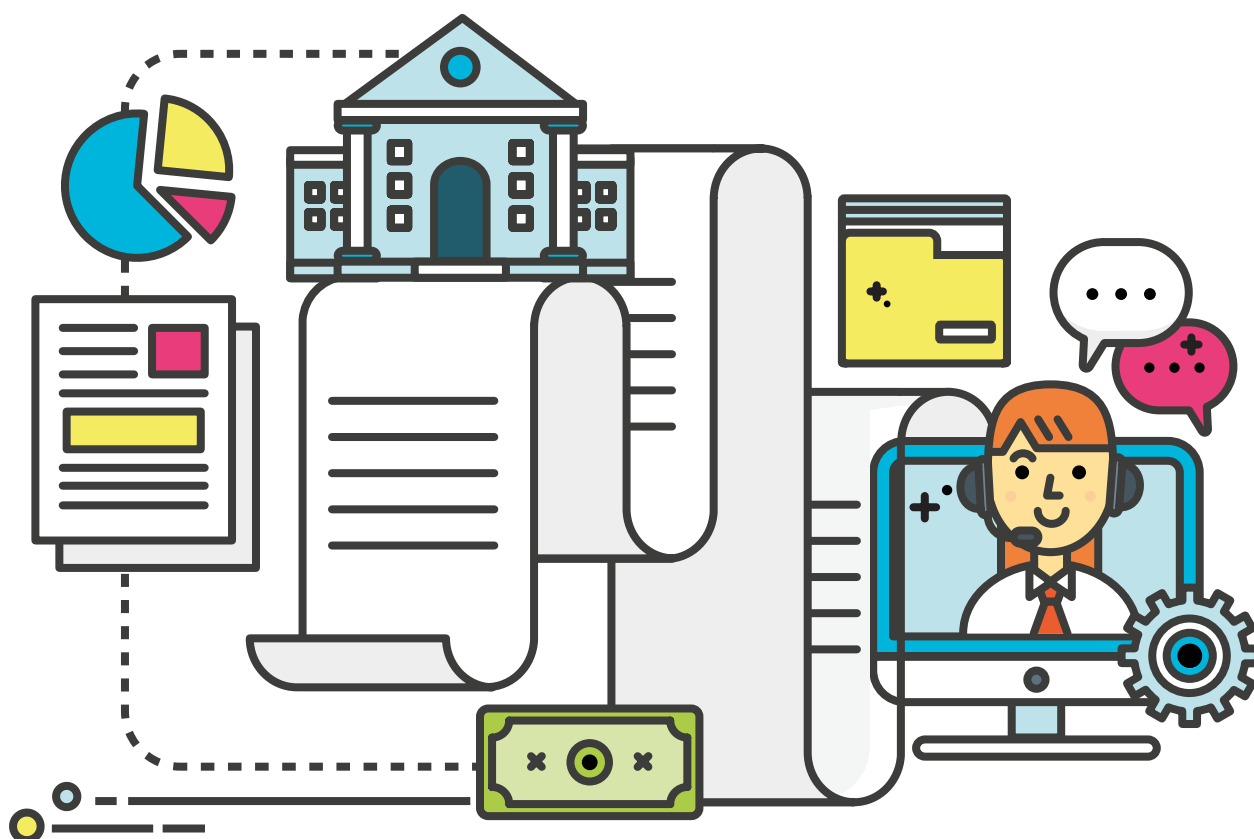
OTÁZKY Z PUBLIKA

Proč je u velkých projektů vyžadován stále alespoň 50% český podíl?

Primárně kvůli tomu, že jsme státní pojišťovna. Že zacházíme s veřejnými penězi a že naším posláním je podporovat české projekty. Z tohoto důvodu tam český podíl držíme, ovšem přihlížíme i k projektům, u kterých víme, že naplnit český podíl není možné. Ať už z důvodu absence českých technologií nebo v případě, že kdyby byly dodávky z Čech, tak nedávají ekonomicky smysl. Ve vybraných případech jsme k tomu schopni přihlídnout a jít až na 20 % podílu. To je minimum, které jsme schopni akceptovat, pokud je projekt takto strukturován.

Bude se ještě nějak upravovat smluvní dokumentace?

Všeobecné pojistné obchodní podmínky „Z“ nám rozšířily mantinel pro okruh pojistitelných záruk. Ta smluvní dokumentace u nových typů záruk není vytvořena šablonovitě, takže pokud přijde nový typ záruky, tak to vytvoříme ad hoc na míru danému případu. Co máme modelově vyspecifikováno, jsou záruky za dceřiné společnosti českých vývozců v zahraničí, které jsou vystaveny z příkazu mateřské společnosti jakožto dlužníka vůči vystavující bance.

Zdroj: D PLAST

Kam nedosáhne komerční pojišťovna, tam nasadíme EGAP, říká CFO D PLAST Jiří Dobeš

Každý korunkový uzávěr na lahvi s pivem nebo limonádou má vespuďu těsnění přiléhající k hrdlu lahve. Ať už budete otvírat ležák v Číně nebo kolu v Mexiku, zůstane vám v dlaní korunkový uzávěr s těsněním, které s vysokou pravděpodobností pochází od české firmy **D PLAST**. Zlínská společnost zahájila činnost hned po revoluci v roce 1991 a v současnosti tvoří největší část její produkce právě takzvaný potravinářský granulát, ze kterého se po celém světě lisují těsnění nápojových uzávěrů. Nyní D PLAST poprvé vyváží do Egypta a Kazachstánu s pojištěním EGAP. Riziko je totiž třeba minimalizovat, zejména pokud odběratele dobře neznáte, vysvětluje finanční ředitel D PLAST Jiří Dobeš.

› Autor: Jana Tocháčková, specialista PR a marketingu, a Jan Černý, tiskový mluvčí EGAP

Z hlediska objemu produkce jsme druzí největší na světě, takže ta šance, že zrovna narazíte na korunku s těsněním vyrobeného z granulátu od nás, je poměrně vysoká. Naše produkce směřuje z 98 procent právě do zahraničí, vyjma Austrálie prakticky do celého světa.

Vašimi odběrateli jsou výrobci korunkových uzávěrů. Máte jeden stejný produkt pro všechny zákazníky, nebo ho nějak modifikujete?

Vyrábíme granulát, který má specifické vlastnosti pro použití v potravinářském a nápojářském průmyslu. Naši odběratelé z něj vylisují těsnění do uzávěrů různých typů lahví. Nejčastěji se jedná o tzv. „pry-off“

uzávěr, což je klasický typ korunkového uzávěru, který znáte například z běžných půllitrových lahví piva. Dalším typem může být například tzv. „twist-off“ uzávěr, kdy se korunka vytáčí proti směru hodinových ručiček. V našem portfoliu máme i granulát pro plastové či hliníkové uzávěry. Granulát jsme samozřejmě schopni modifikovat dle specifických přání zákazníků.

Váš závod má vlastní vývojové oddělení, co je potřeba na těsněních korunek vyvíjet?

Náš výzkumný tým musí reagovat na konstrukční změny vycházející z požadavků průmyslu balení nápojů – složení nápojů nebo způsob plnění lahví

– a také na vývoj výrobních linek na korunkové uzávěry. Těsnicí materiál svým složením musí splnit základní požadavky na zpracovatelnost na linkách a na přímý kontakt s různými typy nápojů.

Takže okamžitě reagujete na potřeby zákazníků...

Přesně tak. Všechny tyto požadavky se hodnotí podle příslušných norem, platných ve světových regionech (EU, Afrika, Amerika, Čína, Dálný východ). Vývojové oddělení musí být v kontaktu se zákazníky, kontinuálně reagovat na jejich požadavky, sledovat nové trendy v oblasti uzávěrů pro nápojový průmysl a modifikovat vlastnosti a parametry těsnících hmot. Naše vývojové oddělení je vybaveno různými laboratorními přístroji, na kterých probíhá vývoj i testování vyvinutých granulátů. Jakmile granulát dosáhne požadovaných parametrů, odesíláme vzorky zákazníkovi k testování.

KAM NEMŮŽE KOMERČNÍ POJIŠŤOVNA, TAM NASADÍME EGAP

S EGAPem teď vyvážíte do Egypta a Kazachstánu. Jak se firma ze Zlína dostane právě sem?

Je to zásluhou činnosti našich business managerů a účasti na významných světových veletrzích. V některých regionech je potřeba využít místních agentů, protože kultura obchodu je zde specifická. V Egyptě a Kazachstánu využíváme od EGAPu pojištění splatnosti faktur. Komerční pojišťovny nebyly v určitý moment schopny nám tyto trhy pojistit, tak jsme oslovili EGAP, jestli na to má kapacitu, a povedlo se. Kam nemůže komerční pojišťovna, tam nasadíme EGAP. Pokud ty zákazníky dost dobře neznáte z hlediska jejich kredibility, tak cítíte riziko, které je potřeba alespoň částečně eliminovat. Díky tomu, že EGAP uměl tyto teritoria pojistit, jsme klidnější.

Měli jste důvod k neklidu? Špatné zkušenosti s neplacením faktur?

Máme historicky negativní zkušenosti např. se zákazníky z Jižní Ameriky, což tolik nepřekvapí. Nicméně, v poslední době se objevují problémy s placením třeba i u odběratelů ze západní Evropy – Francie, Rakousko – tedy zemí, které mají kvalitní rating. Proto i u zákazníků ze západní Evropy musíme při analýze dat jít do větší hloubky. Navíc u zmíněného Kazachstánu se ke komerčnímu riziku přičítá geopolitické, proto je dobré při pojištění spolupracovat se silným partnerem.

Jiří Dobeš, finanční ředitel D PLAST

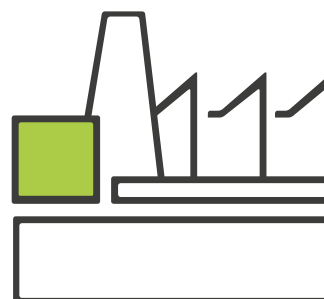
Zdroj: EGAP

Řada českých exportérů se vypořádává s výpadkem ruského trhu. Jsou právě zakázky z Egypta a Kazachstánu těmi, které nahrazují někdejší zákazníky z Ruska?

V našem případě to nemá žádnou souvislost. Dodávky do Ruska byly před válkou minoritní a navíc i v té době jsme se více soustředili na rozšíření jiných trhů. Například v Africe rosteme kontinuálně.

Společnost D PLAST

vznikla v roce 1991 jako výrobce technických past pro sektor automotive. V současné době v sortimentu nad původní technickou pastou výrazně převládá takzvaný potravinářský granulát. Ten se používá na výrobu těsnění pod korunkové uzávěry skleněných lahví.

Ropa ekonomice Kazachstánu stále dominuje

Politické změny mohou zrychlit růst

Zdroj: Adobe Stock

Největší vnitrozemský stát světa těží z relativně silné fiskální pozice vlády a makroekonomické stability. Disponuje největší ekonomikou Střední Asie, která má vzestupnou tendenci. Jeho externí ratingy se v posledních letech zlepšovaly, stejně jako riziková kategorizace OECD (v roce 2019 z kategorie 6 do 5). Příčin je několik. Nejzajímavější vývoj se však v poslední době odehrál v politické oblasti.

› Autor: Jiří Nakládal, zástupce ředitele, Odbor analýz pojistných a teritoriálních rizik EGAP

Otec národa

Kazachstán byl dlouhodobě politicky stabilní zemí, ale všichni měli obavy, co se stane, když (dnes už bývalý) prezident Nursultan **Nazarbajev** zemře nebo nebude schopen vykonávat svou funkci. Očekával se nevyzpytatelný boj místních elit o moc, s potenciálem celkové destabilizace země. Všem prognostikům vypálil rybník samotný Nazarbajev, který **v březnu 2019 nečekaně odstoupil z funkce**. Po 30 letech své vlády tak otevřel novou kapitolu politického vývoje Kazachstánu.

Prezidentem se stal zkušený diplomat Tokajev, který však měl minimální zkušenosti s řešením domácích záležitostí. Tokajev se jevil spíše nevýrazně, od počátku zdůrazňoval politickou kontinuitu a vše nasvědčovalo tomu, že jej řídí Nazarbajev. Bývalý prezident nadále ovládal místní politiku skrze další klíčové funkce (doživotní předseda Bezpečnostní rady, předseda vládnoucí strany Nur Otan či člen Ústavní rady).

Vše změnil **první týden roku 2022**, kdy Kazachstán zažil **největší sociální nepokoje za více než tři dekády**. Spouštěčem nepokojů se zdálo být zdražení paliv, nicméně jejich průběh nesl znaky skryté podpory některých politických elit v rámci jejich boje o moc. Prezident Tokajev za pomoci síly (policie, armády i mezinárodních jednotek z regionu zemí SNS) rychle a úspěšně stabilizoval bezpečnostní situaci. Využil situace a významně konsolidoval moc do svých rukou. De facto efektivně ukončil dohodu o dělbě moci s Nazarbajevem, která platila od roku 2019.

Odpoutání se od Nazarbajeva nemohlo být očividnější. Tokajev převzal pozici šéfa Bezpečnostní rady, která předtím patřila (doživotní privilegium) Nazarbajevovi. Pozatýkal Nazarbajevovy nejvěrnější stoupence a odvolal jeho rodinné příslušníky z managementu velkých státních firem. Koncem ledna 2022 byl jednomyslně zvolen předsedou vládnoucí strany Nur-Otan, což byla další pozice předtím držená Nazarbajevem. Stranu dokonce přejmenoval, aby nepřipomínala

předchozího prezidenta. Podobně po pouhých 3 letech přejmenoval hlavní město Nursultan zpět na Astanu (i když v roce 2019 změnu názvu hlavního města na počest odstupujícího prezidenta sám inicioval). Nazarbajevovu nejstarší dceru Darigu (která bývala nejpravděpodobnější prezidentskou kandidátkou v rámci Nazarbajevem zamýšleného dynastického předání moci) odvolal z Politické rady vládnoucí strany a zrušil lukrativní kontrakt s firmou napojenou na Nazarbajevovu nejmladší dceru Aliju. To vše jasně deklarovalo skutečnost, že **Nazarbajevův politický vliv velice rychle a zásadně zeslábl**. Pomyslnou třešničkou na dortu bylo v červnu 2022 odejmutí čestného, ale symbolicky významného, titulu Nazarbajeva „Otec národa“.

Zdroj: Adobe Stock

Reformátor?

Tokajev využívá nálad ve společnosti (značné rozdíly mezi chudými a bohatými, vyostřované vyšší inflací; dominance státního sektoru v ekonomice) a **staví se do role reformátora**. To podtrhl změnou ústavy v červnu 2022. Jednalo se teprve o třetí referendum v Kazachstánu (předchozí 2 proběhly v roce 1995), jinak ústavní změny přijímal parlament. Nejednalo se o zásadní změnu politického systému, ale částečně se omezila moc prezidenta a zrušila se privilegia předchozího prezidenta Nazarbajeva. A šlo o první možnost obyvatel se více podílet na vývoji v zemi (která historicky není charakteristická silnou občanskou společností) a posiluje Tokajevovu pozici při potenciálním prosazování jeho reformní agendy.

Tokajev v čilé politické aktivitě pokračoval a v **listopadu 2022 vyhrál předčasné prezidentské volby**. Získal tak dalších 7 let k tomu, aby konsolidoval moc do svých rukou a mohl prosazovat svou politiku. Jeho vláda plánuje rozsáhlou privatizaci či dekarbonizaci energetiky, ale zahájení těchto aktivit je hodně opatrné a významný progres v blízké budoucnosti neočekáváme. Národní rozvojový plán do roku 2025 (přijat 2021) se významně neliší od těch z časů Nazarbajeva. O diversifikaci ekonomiky se také mluvilo již dříve a pokrok stále není velký. Případné výraznější reformy tak mohou spíše pozitivně překvapit. Každopádně po loňských protestech se vláda alespoň více soustředí např. na sociální výdaje, se zvláštním zřetelem na nejvíce ohrožené skupiny obyvatel.

Zdroj: Adobe Stock

Ropa

Přes veškeré proklamace a snahu rozvíjet perspektivní sektory dopravy, průmyslu a zemědělství **stojí kazašská ekonomika pořád především na ropě.**

Ropa společně se zemním plynem činí cca 20 % HDP, skoro 45 % průmyslové produkce, 65 % zbožívého exportu a 40 % vládních daňových příjmů. Ropa je také zásadním faktorem určujícím budoucí vývoj ekonomiky. Doslova strašákem je v tomto smyslu Rusko a jeho prosazování politických cílů skrze ekonomické nástroje. **Zhruba 80 % ropy Kazachstán vyváží přes Rusko, především skrze 1511 km dlouhý ropovod operovaný nadnárodní firmou CPC vedoucí do ruského černomořského přístavu Novorosijsk.** Ruský soud v tomto městě v červenci 2022 nařídil zavření ropovodu na 30 dní s odkazem na stížnost Rostransnadzoru (ruský federální regulátor dopravy) ohledně údajného porušení ochrany životního prostředí. Stalo se tak pouhý 1 den poté, co Tokajev nabídnul hydrokarbonový potenciál Kazachstánu k odlehčení evropské energetické krize v telefonickém rozhovoru s prezidentem Evropské rady Charlesem Michele. Ruské úřady loni přerušily toky v ropovodu operovaném CPC několikrát (např. v červnu 2022 kvůli údajné nevybuchlé náloži z druhé světové války v blízkosti majetku CPC). I když ruské obstrukce zpravidla trvají jen několik dní, **mají Rusové efektivní nástroj, jak mírnit snahy Kazachstánu o větší sblížení se Západem.** Nezamlouvá se jim relativně neutrální postoj

Kazachstánu k ruské invazi na Ukrajině (od Kazachstánu, jakožto člena Euroasijského ekonomické unie a také regionální vojenské aliance vedené Ruskem, se očekávala větší podpora Ruska).

Kvůli častým ruským obstrukcím již prezident Tokajev instruoval vládu hledat alternativní trasy exportu kazašské ropy. Primárně měl na mysli export ropy do Ázerbájdžánu skrze Kaspické moře, což je však aktuálně za použití lodí nákladově cca 2,5x dražší ve srovnání s CPC ropovodem a nesrovnatelné rovněž z hlediska kapacity. Bylo by zapotřebí hodně investic a mnohostranných jednání ke zefektivnění této trasy, která naráží na řadu právních a technologických výzev. Kazaši mohou posílit kapacitu ropovodu do Číny; to by však rovněž vedlo k významným

Zdroj: Adobe Stock

Zdroj: Adobe Stock

Zdroj: Adobe Stock

Zdroj: Adobe Stock

investičním nákladům a budování by trvalo roky. **Minimálně ve střednědobém výhledu** nemá Kazachstán k ropovodu CPC srovnatelnou alternativu, a **ekonomika Kazachstánu proto zůstane silně závislá na Rusku a jeho politice**. Na druhé straně obdržel Kazachstán od ledna 2023 od Ruska výjimku na export kazašské ropy přímo do EU ropovodem Družba. Jelikož však transport kazašské ropy přes ruské území přímo do EU není v souladu se strategií Ruska na vyvíjení tlaku na EU, zůstane tato možnost z hlediska exportovaného objemu v dohledné budoucnosti spíše okrajovou záležitostí.

Kazašská vláda rozjela v dubnu 2023 dvě paralelní arbitráže proti mezinárodním konsorciím provozujícím ropná pole Kashagan a Karachaganak. Jedná se o 2 ze tří největších ropných polí v zemi, a nejde proto o malíčkost. Kazašské úřady rozporují neautorizované náklady obou společností za celkem cca USD 16,5 mld. U pole Kashagan navíc vláda požaduje od března 2023 přes USD 5 mld. za údajné poškození životního prostředí. Všechny spory jsou vedené oficiálně a zabývají se jimi arbitrážní soudy v Ženevě a Stockholmu; posledně jmenovanou prověřuje správní soud v místním městě Atyrau. Cílem těchto sporů je pravděpodobně **snaha vlády o přejednání stávajících ropných kontraktů**, které byly uzavřeny v 90. letech za nepříliš výhodných podmínek pro Kazachstán. Podobné akce se mohou týkat i dalších ropných polí a pravděpodobně nebudou ušetřeny ani např. uranové doly.

Ekonomika a reformy

Obecně se Kazachstán s nominálním HDP ve výši přes USD 220 mld. v roce 2022 řadí mezi **středně velké ekonomiky s velkým potenciálem růstu, silnou fiskální a externí bilancí, slabšími institucemi** (např. chabý stav občanské společnosti, korupce či problematická nezávislost soudů) a **určitým politickým rizikem**. Z hlediska úrovně HDP na osobu v paritě kupní síly je srovnatelný s podobně rizikově hodnocenými zeměmi i Ruskem. Zásoby ropy a zemního plynu vystačí při aktuálním objemu těžby na několik desítek let. Investice do sektoru se v letech 2023–24 projeví v mírném růstu těženého objemu ropy. Kazachstán není členem skupiny ropných producentů OPEC, ale jeho produkce a export ropy je limitován v rámci dohod OPEC+.

Základní informace a údaje o zemi

Vybrané makroekonomické údaje

	2019	2020	2021	2022*	2023*
Roční růst HDP (%)	4,5	-2,5	4,3	3,3	3,4
Nominální HDP (USD mld.)	181,6	170,9	197,1	223,5	271,1
Nominální HDP na osobu (USD)	9 686	9 004	10 268	11 524	13 946
Nominální HDP na osobu PPP (USD)	22 018	20 943	20 663	19 735	19 736
Inflace (%)	5,2	6,8	8,0	15,0	14,9
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	1,9	-3,9	-1,2	-2,9	-3,7
Počet obyvatel (mil.)	18,8	19,0	19,2	19,4	19,6
Nezaměstnanost (%)	4,8	4,9	4,9	4,9	5,0
Saldo běžného účtu (USD mld.)	-7,0	-11,0	-2,6	8,5	4,1
Saldo běžného účtu (% HDP)	-3,9	-6,4	-1,3	3,8	1,5
Směnný kurz (LCU/USD)	382,8	413,4	425,9	460,3	451,3

Zdroj: S&P Global (*odhad)

Ukazatele zadlužení

	2019	2020	2021	2022*	2023*
Devizové příjmy (USD mld.)	72,9	54,7	75,8	99,4	105,3
Přímé zahraniční investice (USD mld.)	5,9	5,9	1,9	7,9	4,1
Přímé zahraniční investice, Net (% HDP)	3,3	3,4	1,0	3,5	1,5
Devizové rezervy, bez zlata (USD mld.)	10,1	12,1	10,8	14,6	17,2
Pokrytí importu (měsíce)	2,3	3,1	2,6	3,0	3,4
Celkový vnější dluh (USD mld.)	159,5	164,0	164,1	165,1	187,8
Celkový vnější dluh (% HDP)	87,8	96,0	83,3	73,9	69,3
Celkový vnější dluh (% zahraničních příjmů)	219,0	299,7	216,6	166,0	178,4
Krátkodobý vnější dluh (USD mld.)	8,8	9,5	12,0	16,6	19,2
Krátkodobý vnější dluh (% vnějšího dluhu)	5,5	5,8	7,3	10,1	10,2
Krátkodobý vnější dluh (% zahraničních rezerv)	80,0	86,0	97,0	142,4	118,1

Zdroj: S&P Global (*odhad)

SWOT analýza

Silné stránky:

- Zásoby nerostných surovin
- Zodpovědná fiskální politika
- Nízký veř. dluh a dluhová služba
- Rezervy ve státním fondu

Příležitosti:

- Plán na diverzifikaci ekonomiky
- Potenciál silného růstu
- Pozvolné reformy a lepší se instituce

Slabé stránky:

- Nízká diverzifikace ekonomiky
- Relativně vyšší náklady těžby ropy
- Slabý bankovní sektor
- Slabé instituce

Hrozby:

- Nejistota pramenící z boje místních elit o moc
- Konflikt na Ukrajině, napjatější vztahy s Ruskem
- Citlivost na změny cen ropy
- Nízká kvalita bankovních aktiv

Zdroj: Adobe Stock

Zdroj: Adobe Stock

Prezident Tokajev se zatím úspěšně medializuje jako reformátor a díky relativně čerstvému sedmiletému mandátu má velkou příležitost k provádění reform. V roce 2023 začíná s novým daňovým zákonem a rozpočtovou politikou, zlepšením zdravotnictví v odlehlejších oblastech, znovu slibuje privatizaci atd. Pokračuje v budování silnic a speciálních ekonomických zón. Celkový rozvoj agroprůmyslu je v souladu se strategií do roku 2050 být mezi 30 nejvyspělejšími ekonomikami světa (vizte již předchozího prezidenta). Tokajev navíc od roku 2022 zavádí **nový průmyslový program** s cílem vyšší diversifikace ekonomiky, náhrady dovozu domácí výrobou a ozelenění energetiky. Např. v energetice plánuje snížit emise skleníkových plynů

o 15 % (z úrovně roku 1990) do roku 2030 a dosažení uhlíkové neutrality v roce 2060. Bohužel jasný a konsistentní přístup k dosažení takových cílů chybí. Podobně již zmíněná privatizace začala již v roce 2019 částečným prodejem národního producenta uranu Kazatomprom, ale doposud evidujeme u privatizačního programu 2021–25 relativně slabý pokrok.

Závěr

Ropa, i díky očekávanému mírnému růstu produkce v tomto a příštím roce, bude svým významem rozvoj ostatních sektorů zastiňovat. Přesto lze najít v neropných oblastech Kazachstánu **spoustu obchodních příležitostí**. V roce 2022 Kazachstán investoval 2 biliony kazašských tenge do **lehkého a chemického průmyslu, potravinářství, mechanického strojírenství, farmacie, metalurgie, stavebnictví a rafinérií**. Dále rozvíjí **dopravu, logistiku i zemědělství**. Z dlouhodobého pohledu bude pro stabilní a úspěšný rozvoj ekonomiky třeba především zachovat politickou a sociální stabilitu. A stávající slabou produktivitu a konkurenceschopnost místních firem podpořit komplexními reformami, sahajícími od zlepšení vymahatelnosti kontraktů, snížení korupce, přes privatizaci až po dořešení problémů v bankovním sektoru, který by měl více podpořit rozvoj soukromého sektoru.

Letadla, vlaky, energetika. Plány českých firem v Asii dávají smysl, nyní jednáme o jejich podpoře, říká Marek Dlouhý z EGAP po návratu z mise

Šest zemí za deset dní. Třicítka českých byznysmenů má za sebou nejnáročnější zahraniční misi, kterou kdy Hospodářská komora ČR co počtu navštívených států vypravila. Účast ve velkých tendrech **Škody Transportation**, zakázky pro **Aero Vodochody** a **Aircraft Industries** nebo dodávky tramvají či elektrárenských zařízení – to jsou některé z obchodních příležitostí českých firem za miliardy korun, o kterých se po návratu podnikatelské mise mluví. Exportní pojišťovna EGAP se se zainteresovanými exportéry dobře zná. Jejich vývoz do zahraničí podpořila svými pojišťovacími a záručními produkty již dříve. Nyní se další spolupráci EGAPu nejen s nimi otevírají nové možnosti. Tentokrát na Filipínách, Indonésii, Singapuru, ve Vietnamu, v Kazachstánu a Uzbekistánu. V zemích, které vládní speciál za účasti českého premiéra Petra Fialy na konci dubna navštívil.

› Autor: Jan Černý, tiskový mluvčí EGAP

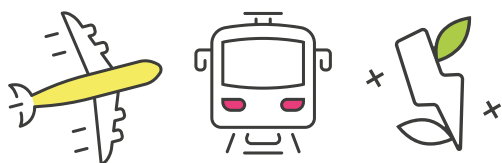
„Osobně jsem se účastnil řady jednání, které svědčí o vysoké připravenosti českých dodavatelů a o autentickém zájmu na straně druhé. V tuto chvíli se s českými exportéry a jejich partnery v Asii bavíme o reálných zakázkách v hodnotě miliard korun,“ vypočítává Marek Dlouhý, místopředseda představenstva EGAP.

Zájem o české technologie ostatně potvrdil i samotný **předseda vlády Petr Fiala**. „Na místě jsme uzavřeli 21 kontraktů nebo memorand o další spolupráci. Zájem o naše letadla nebo automobily je obrovský a hmatatelný, půjde o desítky miliard korun pro české podnikatele,“ uvedl po návratu z cesty **premiér** pro Deník s tím, že zájem je kromě dopravních systémů, vojenské techniky také například o informační technologie.

Premiér Petr Fiala zahájil zahraniční misi českých podnikatelů ve filipínské Manile

„Musím říct, že pan premiér Fiala se opravdu podnikatelům věnoval a otevíral jim ve všech zemích dveře. Současně musím dodat, že Česká republika má zjevně v tomto regionu dobré jméno, protože ve všech zemích byl o české firmy velký zájem,“ uvedl **prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý**.

Do zemí v regionu jihovýchodní Asie vyvezly tuzemské firmy s podporou EGAPu za posledních 15 let zboží a investice v hodnotě přesahující 22 miliard korun.

Filipíny, Indonésie, Singapur, Vietnam

Během Česko-filipínského podnikatelského fóra v Manile bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi Hospodářskou komorou ČR a **Philippine Chamber of Commerce and Industry**. „Filipíny vnímám jako perspektivní zemi pro obchod a cílem této mise je prohloubit možnosti spolupráce obou zemí a navázat nové kontakty,“ uvedl po podpisu **prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý**. Vývoz tuzemských firem na Filipíny má dlouhou tradici. Přímo v Manile jezdí 73 tramvají, jejichž dodávku do Indonésie v hodnotě 88,4 milionů dolarů pojistil EGAP. Tentokrát se po jednáních hovořilo především o příležitostech pro výrobce letadel a také pro české zbrojaře.

Do Indonésie v nedávné minulosti exportéři vyvezli s podporou EGAP například elektrárenskou turbínu či radarový systém. Současný potenciál země je ale mnohem větší. Při schůzce s premiérem Fialou v Jakartě vyzval **indonéský prezident Joko Widodo** české firmy, aby se podílely na projektu nové indonéské metropole Nusantara. Ta má v budoucnu nahradit přelidněné a znečištěné hlavní město Jakartu. Český premiér pak také připomněl zájem tamních leteckých dopravců o 17 českých civilních letadel L410 z Kunovic. Právě **Aircraft Industries** je přítom prvním českým exportérem využívajícím

Místopředseda představenstva EGAP Marek Dlouhý (uprostřed) a generální ředitel společnosti ŽĐAS Pavel L. Cesnek na byznys fóru v Jakartě

Zdroj: EGAP

speciální garanci EGAP Plus. „Asie je pro nás velmi nadějným potenciálním obchodním partnerem, v mnoha zemích tohoto regionu se dynamicky rozvíjí obor letecké dopravy,“ řekl k zárukám již v únoru **Jiří Podpěra, prezident společnosti OMNIPOL**, která leteckého výrobce vlastní.

V Singapuru se české firmy účastnily významného **fóra zaměřeného**. „Singapur je důležitým finančním centrem a zároveň leaderem při zavádění ekologických technologií. Může se tak stát jak odběratelem, tak i odrazovým můstkem pro vývoz do okolních zemí,“ dodal Marek Dlouhý z EGAP.

„Vrcholem cesty byl z mého pohledu asi Vietnam, kde patrně i vlivem velkého počtu občanů této země v České republice byl zájem místních firem o setkání s českými podnikateli enormní. Dostalo se nám i velmi vřelého přijetí ze strany vládních činitelů. To považuji za velký úspěch i z toho důvodu, že je Vietnam nejrychleji rostoucí zemí regionu jihovýchodní Asie,“ **komentoval prezident Hospodářské komory Dlouhý**. Také největší zakázka posledních let pojištěná EGAPem směřuje právě do Vietnamu. Jedná se o dodávku 12 nových letounů L-39NG výrobce Aero Vodochody, vlastněného společností OMNIPOL. Ze současných jednání v Hanoji ovšem nejhlasitěji rezonuje budování výrobního závodu **Škody Auto** v provincii Quang Ninh.

Do zemí v regionu jihovýchodní Asie vyvezly tuzemské firmy s podporou EGAP za posledních 15 let zboží a investice v hodnotě přesahující 22 miliard korun.

Kazachstán a Uzbekistán

V kazachstánské metropoli Astaně Marek Dlouhý a jeho protějšek z **Development Bank of Kazakhstan** podepsali za přítomnosti premiérů obou zemí smlouvu o spolupráci mezi oběma institucemi. Dohoda usnadní pojišťování českého exportu a investic směřujících do Kazachstánu i vzájemnou spolupráci obou ekonomik. „DBK je silná kazašská banka, jejíž participace může usnadnit realizaci nebo zajištění financování českého vývozu na náročný kazašský trh. S DBK jsme již delší dobu ve styku a uzavřená smlouva by měla dosavadní spolupráci ještě více podpořit,“ doplnil za **EGAP Dlouhý**. V současnosti do Kazachstánu Češi s EGAPem vyvázejí například potravinářský granulát.

„Podpora domácích politiků přímo v zahraničí je skvělá věc, protože tamní firmy chtějí vidět, že český stát za českými exportéry stojí. Kazachstán je velice zajímavý trh a je dobré na něm být. Je patrné, že řada našich firem právě například Kazachstánem částečně nahrazuje výpadek ruského trhu,“ vysvětluje **viceprezident Hospodářské komory Michal Štefl**.

Kazachstán je podle **předsedy vlády Fialy** pro Česko perspektivní nejen z pohledu exportérů, ale také kvůli svým nerostným zásobám. „Klíčovým tématem mých rozhovorů bylo posílení spolupráce v energetice, Kazachstán patří mezi naše největší dodavatele ropy a to je v současné energetické situaci důležité. (...) Kazachstán má velké zásoby uranu, který bychom mohli využít pro naše jaderné elektrárny,“ uvedl na tiskové konferenci s českými novináři v Astaně. Na veřejnost se tam také dostaly informace o zájmu těžařů o vozy Tatra či o zapojení společnosti **Škoda Transportation** do několika tamních tendrů. V minulosti pojistil EGAP pro Skupinu Škoda například dodávku tramvají do lotyšské Rigy za 1,5 miliardy korun.

Nové zakázky vyhlíží Škoda Transportation také v Uzbekistánu, kde se účastní tendru na dodávku 34 moderních vlaků. V současné době je perspektivní investicí podpořenou EGAP v této zemi např. byznysové centrum Czech House v Taškentu. To má poskytnout potřebné zázemí tuzemským exportérům právě v této zemi.

Zdroj: EGAP

Podpis dohody EGAP a Development bank of Kazakhstan usnadní pojišťování českého exportu a investic směřujících do Kazachstánu i vzájemnou spolupráci obou ekonomik

Zdroj: Adobe Stock

EGAP snížil angažovanost v Rusku o další miliardu

Od začátku války klesla téměř na polovinu a činí 6,45 miliardy korun

Exportní pojišťovna EGAP snížila od začátku letošního roku svou angažovanost v Ruské federaci o více než 1 miliardu korun. Pojišťovně se tak ve spolupráci s bankami podařilo získat z Ruska téměř polovinu hodnoty pohledávek, které v zemi evidovala před propuknutím ruské agrese na Ukrajině. Současná angažovanost EGAP v Rusku činí 6,45 miliardy korun. Před invazí to bylo zhruba 11 miliard korun.

► Autor: Jan Černý, tiskový mluvčí EGAP

„Díky společně vynaloženému úsilí pojišťovny a partnerských bank se nám kontinuálně daří získávat z Ruska splátky úvěrů, které byly či stále jsou v důsledku vojenského konfliktu vážně ohroženy nesplácením. Příznivý vliv měl také uměle nadhodnocený kurz rublu, který dlužníky motivoval ke splácení,“ vysvětluje předseda představenstva EGAP David Havlíček.

Většina obchodních případů realizovaných českými firmami v Rusku je tedy splácena i navzdory skutečnosti, že exportní banky a pojišťovny včetně EGAP svou činnost na ruském trhu po propuknutí války na konci loňského února zastavily. A na příznivých statistikách splácení se podílejí i výnosy z případů, které již v minulosti skončily pojistnou událostí. Loni například proběhla realizace dlouho chystaného prodeje pohledávky, který v minulých letech komplikovaly obstrukce ruské daňové správy či výnos z prodeje ruského výrobního závodu.

Angažovanost EGAP v Ruské federaci klesá již devátým rokem v řadě. Zatímco na konci roku 2012 tvořila 30 procent z celkové angažovanosti pojišťovny, ke konci roku 2022 činila 7,9 procenta. Angažovanost

EGAP v Rusku tvoří několik starších odběratelských a investičních úvěrů a pak množství menších obchodních případů většinou se splatností do 2 let.

Rekordní vymáhání v roce 2022

Také díky statistice za ruský trh zaznamenal EGAP v roce 2022 vůbec nejúspěšnější rok při vymáhání dříve nesplacených pohledávek. Z obchodních případů, které skončily v minulosti pojistnou událostí, se pojišťovně loni podařilo získat částku 1,9 miliardy korun. Nejvíce v její 30leté historii. Za rok 2021 získali vymahací pojišťovny z „nedobytných“ pohledávek částku 693 milionů korun.

Exportní pojišťovna EGAP v loňském roce podpořila vývoz českých firem v objemu 41,2 miliardy korun do 39 zemí světa. Pojistila například dodávku obráběcího centra do Turecka, ložisek do Indie, projekt byznysového centra v Uzbekistánu, vývoz piva do Izraele či zavlažovacích čerpadel do Egypta. Za celou dobu své existence pojistila vývoz českých firem v objemu přesahujícím jeden bilion korun do 130 zemí světa.

Novinky ze světa trade, export & ECAs

› Autor: Jana Ševcová, Odbor mezinárodních vztahů EGAP

US EXIM schválila půjčku na solární systém v Angole

Exportní a importní banka Spojených států (US EXIM) schválila půjčku ve výši 900 milionů USD pro angolské ministerstvo energetiky a vodního hospodářství na podporu projektu 500 MW obnovitelné energie v tomto středoafričtém státě.

Program se skládá ze dvou solárních elektráren. Projekty o výkonu 500 MW byly oficiálně oznámeny na summitu G7 v roce 2022 v prohlášení vlády Angoly.

Prezidentka a předsedkyně správní rady US EXIM **Reta Jo Lewis** k tomu uvedla: „Tato transakce je nejen v souladu s iniciativou prezidenta Bidena PGII, ale také podporuje úsilí US EXIM o podporu vývozu čisté energie, posílení obchodních vztahů mezi USA a Afrikou a podporu amerických vývozců a amerických pracovníků, kteří čelí zahraniční konkurenci.“

Podle údajů Světové banky má v Angole přístup k elektřině méně než 40 % obyvatel. Vláda usiluje o zvýšení tohoto čísla na 60 % do roku 2025. Kromě toho si stanovila cíl, že do roku 2025 bude v národním energetickém mixu 70 % energie získávat z obnovitelných zdrojů.

Světová banka poskytne Bangladéši 858 milionů USD

Bangladéšská vláda a **Světová banka** podepsaly dvě finanční dohody v celkové výši 858 milionů USD na podporu zemědělského růstu odolného vůči klimatu, potravinové bezpečnosti a bezpečnosti silničního provozu v této jihoasijské zemi.

Financování pochází z Mezinárodní rozvojové asociace Světové banky (IDA) s dobou trvání 30 let a pětiletým odkladem splátek.

Finanční dohoda v oblasti zemědělství – 500 milionů USD pro *Program transformace zemědělství a venkova pro výživu, podnikání a odolnost*. Dané prostředky podpoří udržitelnou a výživnou produkci potravin, správné zemědělské postupy, zvýší podnikání,lepší přístup k nástrojům digitálních zemědělských služeb alepší procesy bezpečnosti potravin.

Finanční dohoda v oblasti dopravy – 358 milionů USD pro *Projekt bezpečnost silničního provozu*. Dané prostředky zlepší pilotní projekty v oblasti bezpečnosti silničního provozu ve vybraných městských oblastech a na okresních silnicích, zvýší kapacitu dopravní policie a dálničních hlídek pro řízení rychlosti a zastavení nebezpečné činnosti na silnicích, zřídí záchrannou službu prostřednictvím bezplatného telefonního čísla a modernizuje pohotovostní služby ve vybraných okresních nemocnicích a zdravotnických komplexech podél dvou koridorů národních dálnic.

Zdroj: Adobe Stock

Mongolsko dodá Francii důležité kovy

Mongolsko uzavřelo s Francií dohodu o dodávkách minerálů vzácných zemin během vůbec první návštěvy **francouzského prezidenta Emmanuela Macrona** v zemi.

Macron na tiskové konferenci v mongolském hlavním městě Ulánbátaru, která následovala po jeho účasti na summitu G7 v Japonsku, rovněž vyjádřil zájem o podporu strategie dekarbonizace země.

Mongolsko se snaží „*diverzifikovat svá partnerství, aby bylo silnější a schopné jednat se svými velkými ruskými a čínskými sousedy*“, uvedl zdroj z Elysejského paláce a dodal, že Paříž se snaží „*uvolnit omezení, která jsou na sousedy Ruska vyvíjena, a otevřít jim výběr možností*.“

„*Rozhodli jsme se spolupracovat na posílení naší energetické suverenity prostřednictvím dodávek kritických kovů z vaší země, která tímto zdrojem disponuje*“, řekl Macron

na tiskové konferenci po boku **mongolského prezidenta Ukhnaagiina Khurelsukha**, který Francii označil za svého „třetího souseda“, uvedla agentura Reuters.

Macron dodal, že stávající spolupráce s francouzskou jadernou skupinou **Orano SA** bude mít zásadní význam pro umožnění těžby kritických kovů.

Mongolsko posílá 86 % své celkové produkce do Číny, přičemž polovina z tohoto množství připadá na uhlí.

DFC a USAID podepsaly memorandum o porozumění týkající se investic na Ukrajině

Americká mezinárodní rozvojová finanční korporace (DFC) a Americká agentura pro mezinárodní rozvoj (USAID) podepsaly s ukrajinskou vládou memorandum o porozumění s cílem přilákat do země investice.

USAID a DFC budou podporovat zásadní rozvojové priority Ukrajiny a její hospodářskou obnovu po invazi Ruska v únoru 2022.

Na základě dohody bude ukrajinské ministerstvo hospodářství spolupracovat s USAID na identifikaci a rozvoji iniciativ soukromého sektoru, u nichž bude zvažována podpora DFC.

Denys Šmyhal, předseda ukrajinské vlády, řekl: „*Udržitelný růst a oživení Ukrajiny není možné bez soukromého kapitálu. Proto budou zahraniční investice jedním z hnacích motorů oživení naší ekonomiky. Pojištění válečných rizik je nyní klíčovým nástrojem k přilákání těchto investic.*“

Zdroj: Adobe Stock

EU podporuje plány na výstavbu vodíkové rafinerie v Polsku

Zdroj: Adobe Stock

Společnost **PKN Orlen** získala od Evropské komise státní podporu ve výši 158 milionů EUR na využití zeleného vodíku k dekarbonizaci výrobních procesů v rafinériích v Polsku.

Ropná a plynárenská společnost bude ve své rafinérii v Gdaňsku na pobřeží Baltského moře vyrábět čistý vodík prostřednictvím společnosti **SPV LOTOS Green H2**. Grant podpoří výstavbu: 100MW elektrolyzátoru, 50MW fotovoltaické elektrárny, 20MWh bateriového úložiště.

Společnost PKN Orlen zahájila v roce 2021 program vodíkového centra, jehož ambicí je vybudovat 250MW vodíkové elektrárny v Evropě, včetně Polska, České republiky a Slovenska.

Elektrolyzátor v Gdaňsku by měl být uveden do provozu od roku 2027 a zvýšit produkci až na 13 600 tun vodíku ročně – což by během jeho životnosti zabránilo vzniku 2,5 milionu tun oxidu uhličitého.

EK zveřejnila v červenci 2020 vodíkovou strategii EU, která podrobně popisuje třífázový investiční plán pro zavádění vodíkových elektrolyzátorů v Evropě v příštím desetiletí.

Cílem EU je v letech 2025 až 2030 nasadit 40 GW elektrolyzátorů, což by si dle odhadů vyžádalo do roku 2030 investice ve výši 24 až 42 miliard EUR.

Japonské banky půjčily Vietcombank 300 milionů USD na obnovitelnou energii

Zdroj: Adobe Stock

Vietnamská státní banka pro zahraniční obchod (Vietcombank) obdržela od Japonské banky pro mezinárodní spolupráci (JBIC) a tří dalších japonských bank úvěr ve výši 300 milionů USD na financování projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie v zemi. JBIC také poskytne záruky za část soukromých půjček.

Úvěr spadá do programu globálního podnikání v oblasti ochrany životního prostředí, který JBIC vyhlásila v roce 2018 a jehož cílem je podporovat zavádění infrastruktury v zahraničí, která přispívá ke globální ochraně životního prostředí.

Transakce probíhá souběžně s projektem *Just Energy Transition Partnership*, v jehož rámci skupina zemí s vysokými příjmy v prosinci 2022 nabídla Vietnamu veřejné a soukromé financování ve výši 15,5 miliardy USD na přechod od uhlí k jiným zdrojům energie.

EBRD a IFC podpoří egyptský odsolovací program

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) a Mezinárodní finanční korporace (IFC) tento týden oznámily spolupráci s Egyptem na přípravě a zadávání veřejných zakázek na 4 zařízení na odsolování mořské vody.

EBRD a IFC podepsaly dohodu na podporu **Státního fondu Egypta pro investice a rozvoj (TSFE)** a egyptské vlády při strukturování a realizaci projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti odsolování, které zvýší dodávky vody v zemi, zejména z udržitelných, nekonvenčních zdrojů.

Projekt odsolování pomůže zajistit bezpečnost Egypta v oblasti zásobování vodou, zvýšit jeho odolnost, zmírnit dopady nedostatku sladké vody

způsobeného změnou klimatu a podpořit udržitelný hospodářský růst. Elektřina používaná k napájení odsolovacích zařízení bude obnovitelná.

Ministr pro mezinárodní spolupráci Rania A. Al-Mashat k tomu dodal: „Podpora zapojení soukromého sektoru s cílem uvolnit hospodářské příležitosti v důležitých odvětvích je podstatou mezinárodní spolupráce Egypta.“

Zdroj: Adobe Stock

US EXIM podpořila financování indonéské ropné rafinerie

Exportní a importní banka Spojených států (US EXIM) schválila transakci na podporu rozšíření indonéské ropné rafinerie, což vyvolalo kritiku ze strany nevládních skupin, které tvrdí, že tato transakce je v rozporu se slibem USA nefinancovat projekty v oblasti fosilních paliv v zahraničí.

Dohoda ve výši 99,7 milionu USD podpoří rozšíření zařízení a modernizaci palivové účinnosti a bezpečnosti v rafinérii Balikpapan, kterou provozuje indonéská národní ropná společnost **Pertamina**.

„Tento projekt podpoří stovky pracovních míst v USA u desítek výrobců po celé zemi a umožní Indonésii výrazně snížit závislost na dovozu rafinovaných paliv pro dopravu a zároveň modernizovat na čistší standard, a tím chránit lidské zdraví a životní prostředí,“ říká **prezidentka a předsedkyně představenstva US Exim Reta Jo Lewis**.

Skupiny bojující za ochranu klimatu však obvinily US EXIM, že je v rozporu s exekutivním příkazem amerického prezidenta Joea Bidena, který nařizuje postupné ukončení podpory zahraničních projektů v oblasti fosilních paliv, a také se závazkem USA na klimatickém summitu v Glasgow – COP26, že ukončí přímou podporu projektů v oblasti fosilních paliv.

Bernská unie potvrdila Paula Heaneyho ve funkci generálního tajemníka

Bernská unie, mezinárodní sdružení úvěrových a investičních pojišťoven, jmenovala **Paula Heaneyho** svým **generálním tajemníkem** s účinností od 1. května.

Heaney, dosavadní zástupce ředitele Bernské unie, převzal vedení dočasně v červnu loňského roku. Jeho předchůdce **Vinco David** odešel z organizace letos v lednu.

Jmenování bylo oznámeno na jarním zasedání v Bruselu, které je klíčovým fórem pro exportní úvěrové agentury.

„Exportní úvěry jsou fascinujícím odvětvím se značným dopadem na reálnou ekonomiku a Bernská unie má v tomto ohledu jedinečnou perspektivu,“ říká Heaney.

„Dnes, více než kdy jindy, uprostřed složitých ekonomických transformací, v nichž naši členové již hrají tak zásadní roli, je pro mě ctí vést sekretariát tohoto dynamického sdružení a těším se na spolupráci s prezidentem Bernské unie a jejími členy.“

Na zasedání byly také zveřejněny údaje o pojištění pohledávek za kalendářní rok 2022, které ukázaly, že se toto odvětví postupně zotavuje z narušení způsobeného pandemií covid-19.

Střednědobé až dlouhodobé obchody (MLT) dosáhly výše 130,2 miliardy USD, což je jen o 5,9 % méně než v roce 2019, k čemuž podle Bernské unie přispěl návrat v dopravním sektoru a růst ve výrobě obnovitelných zdrojů energie.

Krátkodobé obchody pokračovaly v rozmachu a dosáhly 2,6 bilionu USD díky rozšířené aktivitě v energetickém sektoru během loňských cenových výkyvů. K růstu přispělo také zvýšení aktivity na Blízkém východě a v severní Africe, *„protože obchod se pro tento region přesunul ke krátkodobým produktům,“* uvádí Bernská unie.

Další dobrou zprávou pro úvěrové pojišťovny je, že pojistné události výrazně poklesly ve všech kategoriích s výjimkou pojištění politických rizik, které se více než zdvojnásobilo v důsledku ruské invaze na

Ukrajinu. Vymáhání pohledávek rovněž vzrostlo ve všech kategoriích s výjimkou krátkodobých obchodů.

Zdroj: Adobe Stock

Estonsko podpoří výstavbu off-shore větrných elektráren

Estonská ministryně životního prostředí, Kristen Michal, předložila parlamentu návrh zákona, který navrhuje zjednodušit povolovací proces pro projekty větrných elektráren na moři (off-shore) s cílem urychlit jejich realizaci.

Pokud bude návrh zákona schválen, sloučí se současný třístupňový schvalovací proces pro off-shore větrné elektrárny do jedné žádosti, což sníží byrokracii a pracovní zátěž jak pro veřejné instituce, tak i soukromé investory.

Estonsko mělo dříve vyhlásit první tendr na výstavbu off-shore větrných elektráren v prvním čtvrtletí roku 2023, ale termín byl bez dalších aktualizací promeškán.

Estonské ministerstvo hospodářství a komunikací v loňském roce identifikovalo 6 oblastí s potenciálem pro umístění větrných elektráren.

Země v současné době nemá žádné funkční off-shore větrné elektrárny, ale v současné době probíhá schvalovací proces 3 návrhů, jejichž realizace se očekává v roce 2028.

Předpokládá se, že větrná farma o výkonu 1 GW na moři v Rižském zálivu je z těchto tří projektů v nejpokročilejší fázi a sponzoři doufají, že konečné investiční rozhodnutí bude učiněno do konce roku 2025.

Berne Union Claims and Recoveries Specialist Meeting Prague 2023

V polovině června se v Praze setkali zástupci členských organizací Bernské unie. Každoroční konferenci zaměřenou na téma vymáhání pohledávek a likvidaci škod poprvé hostil EGAP.

› Autor: Jana Tocháčková, specialista PR a marketingu EGAP

Konference **Claims and Recoveries Specialist Meeting** se koná každý rok a letos poprvé byla pro její organizaci vybrána Praha, kde se při této příležitosti sešlo více než sto zástupců členů Bernské unie. Nosným tématem dvoudenní konference bylo vymáhání pohledávek z Ruska v návaznosti na přes rok trvající válku na Ukrajině a sankce, které byly na Rusko uvaleny. Zkušenosti z praxe sdíleli za EGAP s ostatními účastníky **ředitel Odboru likvidace škod a vymáhání pohledávek René Jakl** a jeho **zástupkyně Galina Kočendová**. EGAPu se od začátku roku podařilo získat z pohledávek v Rusku víc než miliardu korun.

Na programu bylo dále několik kulatých stolů zaměřených na významné trhy jako například země Středního východu a severní Afriky, USA, Čína či jednotlivé státy Subsaharské Afriky. Předmětem jedné z dílčích přednášek byly dále rozvojové státy a restrukturalizace státních dluhů. A nechyběl ani pohled advokátních kanceláří na problematiku rozdílných jurisdikcí jednotlivých států při vymáhání či insolventci.

Konference se zúčastnili zástupci exportních agentur z více než 45 států světa.

berneunion

Bernská unie (The International Union of Credit and Investment Insurers)

je mezinárodní sdružení exportních agentur poskytujících vývozní úvěry a investice. Toto odvětví zastupuje celosvětově již od roku 1934. Jedná se o globální společenství největších a nejaktivnějších světových exportních úvěrových agentur, multilaterálních finančních institucí a soukromých pojistitelů kreditních a politických rizik, kteří společně poskytují bankám, vývozcům a investořům ochranu proti platebním rizikům v hodnotě přibližně 2,6 bilionu USD ročně, což představuje 12 % celosvětového přeshraničního obchodu.

EGAP se stal jejím řádným členem v dubnu 1998 po dvouletém období na pozici pozorovatele, a to jako první instituce tohoto typu ze zemí střední a východní Evropy.

Zdroj: EGAP

René Jakl, ředitel Odboru likvidace škod a vymáhání pohledávek (vpravo) zahajuje konferenci. Prvním tématem, kterého se chopil Arturs Karlsons, zástupce ředitele, Sekretariát Bernské unie (vlevo), byla prezentace dat z oblasti vymáhání pohledávek za uplynulý rok nasbíraných a vyhodnocovaných Bernskou unií.

Zdroj: EGAP

Zdroj: EGAP

Zdroj: EGAP

Zdroj: EGAP

Konference se zúčastnilo přes stovku expertů na vymáhání pohledávek z exportních agentur z celého světa, finančních institucí či advokátních kanceláří.

Zdroj: EGAP

Zdroj: EGAP

Konference se věnovala i jednotlivým teritoriím a státům z pohledu vymáhání, mezi nimi např. Ghaně, Tanzanii, Etiopii, státům MENA nebo Číně. Na fotografiích prezentace k Turecku nebo USA

Zdroj: EGAP

Zdroj: EGAP

V panelu týkajícího se aktuální situace na Ukrajině ve spojitosti s vymáháním pohledávek a likvidací škod diskutovali zástupci advokátní kanceláře GOLAW a exportních agentur Credendo (Belgie), Sinosure (Čína) a EGAP.

Zdroj: EGAP

Organizátoři konference (zleva): Galina Kočendová (EGAP), Didem Bayseferogullari (Bernská unie), Emily Kate Gray (Bernská unie), René Jakl (EGAP)

Zdroj: EGAP

Artūrs Karlsons

Associate Director at Berne Union

› Autor: Jan Černý, spokesperson for EGAP

According to your presentation, Russia is worldwide number 1 on the Claims heatmap. Would you please explain the reasons why is that so? Is it somehow connected with Russian military aggression in Ukraine or would it be the same no matter the war?

AK: The heatmap referred to demonstrates MLT claims as a proportion of risk exposure; indeed, it had significantly increased in 2022. After the invasion, claims for transactions to Russia grew across all product lines – short-term, medium-, and long-term insurance.

Of course, looking at the trend of change in claims to Russia, there is no doubt that the War in Ukraine and subsequently imposed sanctions on Russia is the main reason for the claims spike.

Having said that, it is important to emphasize that when in May this year, we conducted a survey among

our community's claims and recoveries specialists, 30% of respondents indicated that the war in Ukraine and sanctions towards Russia had brought no impact on default experiences and responses of another 60% could be characterized as that of little impact.

There are multiple reasons, which often differ from member to member. To name a few that generally holds – globally imposed sanctions (if any) vary, and claims experiences differ significantly across our geographically broad membership. Also, the swiftness of reaction by many of our members to the invasion, by going off-cover for transactions to Russia, has impacted the level of claims. Some were already off-cover since the 2014 annexation of Crimea.

EGAP is constantly decreasing its exposure in Russia since 2012, from 30 percent than to contemporary 7.9 percent. How is the situation worldwide? Do you see this as a trend? Why is that so?

AK: On aggregate, exposure to Russia has decreased by 30% for MLT business and, even more noticeably, by 47% for ST transactions. This is the year-over-year change we see compared to 2021. As for a longer historical trend, that has not been the case, as when some organizations were cutting exposures for the last 8-10 years, others saw opportunities and continued to support their exporters, who were filling the gap.

One group where we have observed the most notable drop in exposure is private insurers. This is also one of the reasons we see a more notable drop in ST business compared to MLT, as private insurers traditionally have been the leading players in the ST line of business.

EGAP is very successful with recoveries in Russia despite the war. Does it surprise you? Why?

AK: Indeed, if looking at the industry in general, we see that the number of recoveries in 2022 has increased. Nevertheless, this variable has statistical value only relative to the trend in claims. Since claims for Russia skyrocketed, it was expected to spill over on the value of recoveries.

Of course, we are not in a standard situation. There are plenty of challenges our members are facing to recover bad debt. Multiple members have mentioned

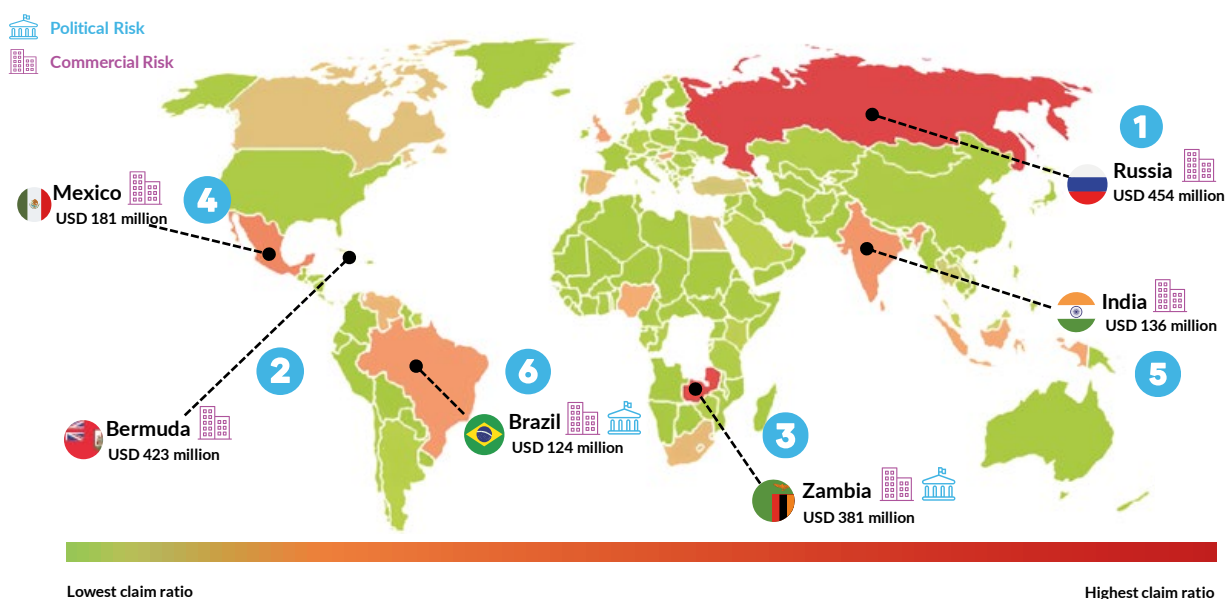
that transferring funds from Russia is the main reason for the struggle to recover the debt. And the situation is not easy for any of the involved parties. According to our members, there have been situations where banks tend to overreact and block incoming payments from Russia, even for credits granted before the sanctions were imposed, though such payments are not per se envisaged under the sanction packages.

What is the near future of claims and recoveries in Russia for this year? What we should expect this year?

AK: It is a fundamental question, and multiple factors will impact the result. Some hints we can see from the Berne Union Business Confidence Index. This metric measures the overall perception of demand, risk appetite and claims in the export credit insurance industry. There is a strong sentiment for a potential increase in claims this year, predominantly expressed by ECAs.

Even though particularly Russia is not singled out as the primary concern for claims, the increase in arrears we see for transactions to Russia might indicate that we are not yet at the peak of claims.

Claims heat map, based on Claims Ratio

The claims ratio is calculated as a proportion of claims paid relative to exposure.

Třináct tisíc kilometrů ve stopách českých exportérů

Zdroj: @majk.na.cestach

Před třemi měsíci vyrazil ambasador nadační organizace Dnes pomáhám – a také českého exportu – na cyklistickou výpravu z Brna do Singapuru. Influencer a sportovec Michal Kamermeier známý jako Mike na cestách se nyní blíží svému zpočátku 13 tisíc kilometrů vzdálenému cíli v jihovýchodní Asii. Po cestě se zastavil na několika místech, kde EGAP podpořil projekty českých firem. Své postřehy publikoval na sociální síti Instagram a některé si můžete připomenout i zde.

› Autor: Tým PR a marketingu EGAP

Laos

Nemocnice Mittaphab v laoské metropoli Vientiane je konkrétním příspěvkem České republiky ke zvýšení úrovně zdravotní péče v Laosu. Na výstavbě tohoto zdravotnického zařízení se podílela řada českých špičkových firem pod zastřešením společnosti **VAMED**. Projekt rozšíření a modernizace laoské státní nemocnice za 1,6 miliardy korun pojistila exportní pojišťovna EGAP. Laosané za účasti českých firem slavnostně otevřeli zařízení v roce 2019.

Zdroj: @majk.na.cestach

Zdroj: @majk.na.cestach

Zdroj: @majk.na.cestach

Omán

Sledování stopy českého exportu podpořeného pojišťovnou EGAP mě tentokrát přivedlo do hlavního města Ománu – do **Maskatu**. Část místního veřejného osvětlení je napájena střešními fotovoltaickými panely. Své fotovoltaické zdroje sem do Ománu dodala také firma **Agile Europe** sídlící v pražském Karlíně. Díky ní si můžeme dopřát pohled na město i v noci.

Zdroj: @majk.na.cestach

Na zádech si veze batoh o objemu 45 až 55 litrů, dalších 18 litrů pojme brašna pod sedlem. V zavazadlech má dva rezervní dresy, jednu bundu, jednu větrovku, dlouhé volnočasové kalhoty, prádlo na spaní, hygienické potřeby, základní léky, dále základní náhradní díly, power banku, kameru, fotoaparát, dron a náhradní mobil. „Člověk toho moc nepotřebuje,“ míní cestovatel.

Zdroj: @majk.na.cestach

„*Jako dítě jsem vždy snil o bohatství a slávě, ale teď už vím, že to není to podstatné. Takže můj největší sen je být zdravý a plně užívat života!*“

Gruzie

Nyní se nacházíme poblíž / v hlavním městě gruzínské metropole Tbilisi. Vodní elektrárnu Zahesi, kterou vidíte za mnou, začali dělníci na řece Mtkvari budovat přesně před sto lety. V té době a ještě dlouho potom výrazně technologicky převyšovala všechny podobné projekty v regionu. A to dokonce natolik, že její otevření osobně „ozdobil“ svou účastí Vladimír Iljič Lenin. Tahle doba už je díkybohu dávno pryč. Elektrárna s instalovaným výkonem 37 megawatt ovšem zásobuje místní elektrickou síť dál. A od roku 2009 – pozor! – patří české společnosti Energo-Pro (čteno: „energo-pro“). Ta expandovala do Gruzie s podporou české státní exportní pojišťovny EGAP. Nyní zde firma provozuje už 15 vodních elektráren a zajišťuje dodávky elektřiny více než milionu zákazníků.

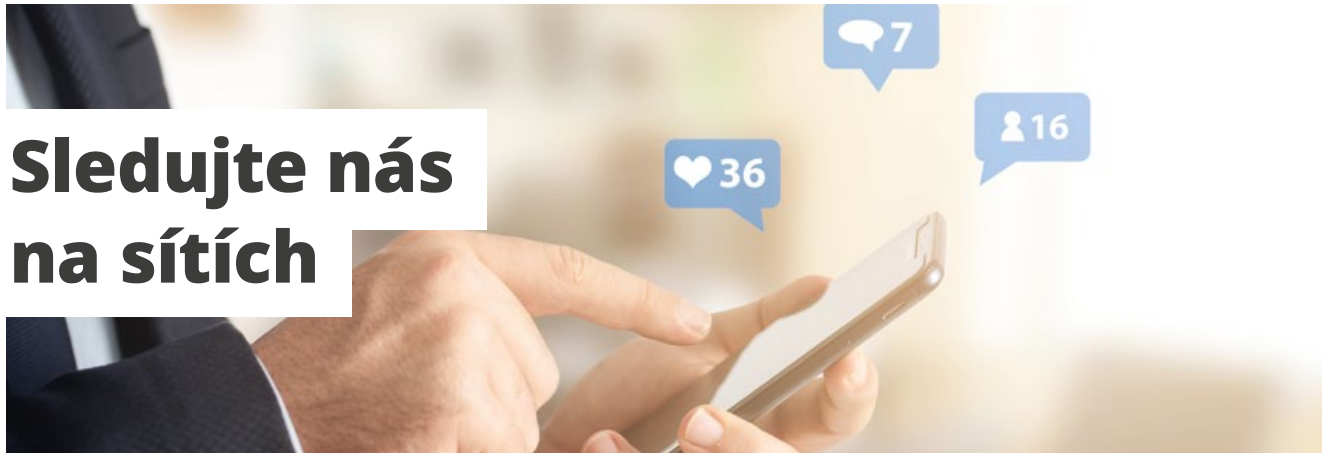

Zdroj: @majk.na.cestach

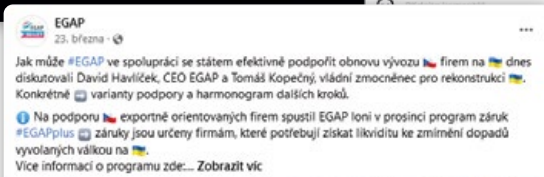
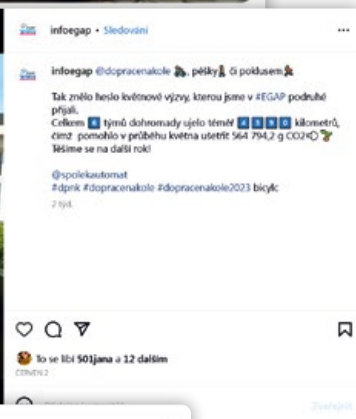
Zdroj: @majk.na.cestach

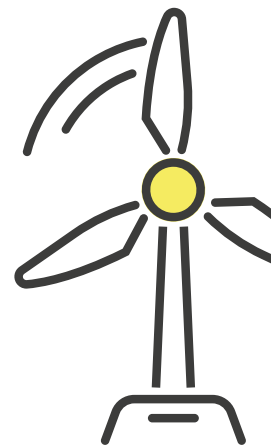
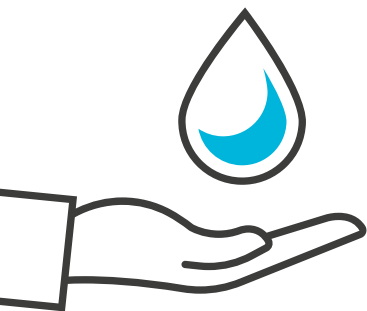

Zdroj: Adobe Stock

Sledujte nás na sítích

Letadla, vlaky, energetika. Plány českých firem v Asii dávají smysl, nyní jednáme o jejich podpoře, říká Marek Dlouhý z EGAP po návratu z míše
Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s. na LinkedIn

Zveme Vás na

49. ROČNÍK VELETRHU ZEMĚ ŽIVITELKA

KDY?

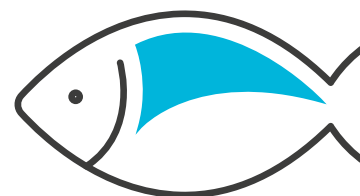
24.–29. 8. 2023

KDE?

Expozice

Ministerstva zemědělství

České republiky, Výstaviště České Budějovice

Domluvte si schůzku s našimi
obchodními zástupci na akvizice@egap.cz

www.egap.cz

Vydává: Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.
Editor: Odbor kanceláře představenstva
Grafická úprava: AG Geronimo s.r.o.